

NAFTA I GAZ
CHEMIA
FARMACJA
PAPIER
PALIWA
CERAMIKA
SZKŁO

WARSZAWA
12
403 ROK XXXIII
GRUDZIEŃ
2023

KRAJOWY SEKRETARIAT PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

☉ 13 grudnia ☉ Polskie i słowackie związki zawodowe w sektorze chemii: spotkanie KSPCH „Solidarność” z ECHOZ ☉ Okresowe spotkanie Regionu Wschodniego IndustriAll Europe poprzedzone manifestacją ☉ Synteza kropek kwantowych – przyznano Nagrodę Nobla z chemii ☉

Grudzień 1981 r. – pamiętamy!

13 grudnia 1981 roku o godzinie 6.00 rano w Polskim Radiu wyemitowano przemówienie generała Wojciecha Jaruzelskiego, który ogłosił wprowadzenie stanu wojennego na terenie całego kraju. Przemówienie w nieco zmienionej formie wyemitowano również w Telewizji Polskiej. Oficjalną przyczyną wprowadzenia stanu wojennego była trudna sytuacja gospodarcza, faktyczne przyczyny były jednak inne. Jedną z nich, istotną, jeśli nie najważniejszą, była obawa o utratę kontroli nad społeczeństwem oraz w konsekwencji – utratę władzy. Władze komunistyczne obawiały się, że utracą kontrolę nad Nieza-

leżnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”.

Grudzień upływa nam współcześnie na przygotowaniach do Świąt Bożego Narodzenia. Jest to czas wytężonej pracy domowej, ale kiedy przychodzą Święta, wszyscy w mniejszym lub większym stopniu oddajemy się bożonarodzeniowej refleksji i świętujemy. Niestety nie każdy grudzień w najnowszej historii Polski wyglądał tak jak dziś. Jest to dla nas Polaków smutny miesiąc, ponieważ to właśnie w grudniu 1981 roku doszło do krwawych starć pracowników Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek” w Katowicach z Milicją Obywatelską oraz wojskiem, w wyniku których śmierć poniosło 9 górników, a 23 zostało rannych. W tym roku obchodzimy 42 rocznicę tamtych wydarzeń.

Wszystkiego najlepszego z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Zadumy, czasu spędzonego z rodziną, odpoczynku i radości. Chwili wytchnienia w świetle, który angażuje nas coraz bardziej.

Papież Jan Paweł II dwadzieścia lat temu w Rzymie powiedział:
Niech Dzieciątko z Betlejem, na którego przyjęcie w tajemnicy Bożego Narodzenia się przygotowujemy, przyniesie światu drogocenny dar swego pokoju.
Słowa te, wypowiedziane dwadzieścia lat temu w Rzymie, są dziś bardziej aktualne, niż kiedykolwiek. Kierujemy je na Wasze ręce, z życzeniami spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz dobrego, 2024 roku.
Szczęść Boże!

14 – 15 grudnia

Strajki wybuchły w całym kraju. 15 grudnia przed południem pod bramą kopalni „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu pojawiły się czołgi, które przebiły bariery z wózków kopalnianych, lutni i wagoników. Z głośników nadawano komunikaty o nakazie opuszczenia terenu kopalni. Po sforsowaniu barier na plac wpadł szesnastoosobowy pluton specjalny ZOMO. Po oddaniu pierwszej salwy w górę, następna została skierowana w górników. Łącznie oddano 71 strzałów z ostrej amunicji. 4 górników zostało rannych, cudem nikt nie zginął. Następnego dnia wieczorem podczas narady Wojewódzkiego Komitetu Obrony podjęto decyzję o siłowej pacyfikacji kopalni „Wujek”.

ogień do górników. W wyniku starcia, na miejscu zginęło sześciu górników: Józef Czekalski, Józef Giza, Ryszard Gzik, Bogusław Kopczak, Zbigniew Wilk i Zenon

Zając. W kolejnych dniach w szpitalach od odniesionych ran zmarli: Andrzej Pełka, Joachim Gnida i Jan Stawisiński. W trakcie operacji wystrzelono 156 pocisków. 15 minut po tym, jak zastrzelono sześciu górników, walki ustały. W związku ze śmiercią kolegów podjęto decyzję o rozwiązaniu akcji protestacyjnej. Tragiczne wydarzenia tamtych dni pozostały w pamięci wielu Polaków. Dziś, po 42 latach należy przekazywać tę historię kolejnym pokoleniom. Nie można pozwolić, żeby o tym zapomniano. Nie można też pozwolić, żeby coś podobnego kiedykolwiek się powtórzyło. Stan wojenny został zniesiony 22 lipca 1983 roku.

Łukasz Kulon

16 grudnia

W kopalni „Wujek” strajkowało około 3000 górników. Przeciwko nim skierowano: 1471 funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i 760 żołnierzy. Do dyspozycji otrzymali 22 czołgi oraz 44 bojowe wozy piechoty. Każdy z żołnierzy otrzymał do dyspozycji 60 sztuk amunicji ostrej i 60 sztuk amunicji ślepej. Około godziny 12.30 wkroczył specjalny pluton ZOMO, uzbrojony w pistolety maszynowe PM-63. Po oddaniu serii ostrzegawczej otwarto

Polskie i słowackie związki zawodowe w sektorze chemii: spotkanie KSPCH „Solidarność” z ECHOZ

W dniach 20 – 22 listopada 2023 r. w słowackim Bardejowie doszło do spotkania przedstawicieli Energeticko-Chemický odborový zväz (ECHOZ) oraz Krajowego Sekretariatu Przemysłu Chemicznego „Solidarność” (KSPCH).

Rozpoczynając obrady, Przewodniczący Związku zawodowego ECHOZ Andrej Buch powitał wszystkich gości i podziękował za przyjęcie zaproszenia strony polskiej. Następnie przedstawił program obrad, strukturę swojej organizacji, obecne osoby funkcyjne oraz pozostałych uczestników. Przybliżył sylwetki koleżanek i kolegów, pokrótce przybliżył wykonywaną pracę zawodową i związkową.

W następnej kolejności głos zabrał Przewodniczący KSPCH NSZZ „Solidarność” Piotr Łusiewicz. Podziękował w imieniu polskiej delegacji za zaproszenie i przedstawił przybyłe osoby z Polski. Każdy z delegatów pokrótce przedstawił swoją osobę oraz branżę. Operatora Gazociągów

Przesyłowych Gaz-System S.A. z ramienia KSPCH oraz Krajową Sekcję Górnictwa Naftowego i Gazownictwa NSZZ „Solidarność” reprezentowali: Piotr Łusiewicz, Marian Korneluk oraz Witold Klatka. Wszystkie wypowiedzi były tłumaczone na język polski lub słowacki przez obecnego na spotkaniu tłumacza – w zależności od potrzeb.

Kolejnym punktem obrad było omówienie przez Przewodniczącą Andreję Bucha sytuacji związku zawodowego ECHOZ, co dodatkowo było przedstawiane na prezentacji. Została omówiona struktura branżowa związku wraz z liczebnością przynależnych organizacji i firm. To, na co Przewodniczący zwracał szczególną uwagę, to trwające właśnie negocjacje

układów zbiorowych pracy w słowackiej energetyce oraz w przemyśle chemicznym. Dodatkowo została omówiona sytuacja ludzi młodych w związkach zawodowych.

Prezentacja multimedialna zawierała również charakterystykę członkostwa w Związkach Europejskich takich jak IndustriAll Europe oraz IndustriALL Global Union wraz z opisem współpracy z ECHOZ. Następnie Przewodniczący omówił sytuację polityczną po październikowych wyborach parlamentarnych na Słowacji, obecne zarobki ustawowe i skalę podatkową, inflację, bezrobocie z jego przyczynami kulturowymi oraz skutki przejścia Słowacji na walutę Euro w 2009 roku.

Po prezentacji nastąpiła seria pytań członków polskiej delegacji. Po wyczerpaniu wszystkich tematów głos zabrał Przewodniczący Piotr Łusiewicz, który omówił działalność KSPCH NSZZ „Solidarność”. Opisał strukturę, w skład której wchodzi sekretariat i regiony oraz zaprezentował liczebność członków KSPCH. Następnie poprosił obecnych przedstawicieli Sekcji NSZZ „Solidarność” o omówienie ich działalności, problemów, które napotykają, oraz swoich osiągnięć.

Krajową Sekcję Przemysłu Chemicznego reprezentował Przewodniczący Sławomir Bezara, Krajową Sekcję Górnictwa Naftowego i Gazownictwa Przewodniczący Karol Front, Krajową Sekcję Przemysłu Papierniczego Przewodniczący Marek Ziarkowski, Krajową Sekcję Przemysłu Naftowego Przewodniczący Marek Balkowski, a Krajową Sekcję Ceramików i Szklarzy Przewodniczący Ireneusz Besser. W spotkaniu

uczestniczyli również z ramienia KSPCH NSZZ „Solidarność”: Monika Dutkiewicz, Witold Klatka, Zbigniew Adamczak, Tomasz Bartoszek, Marian Korneluk oraz Krzysztof Ozdowski. Po prezentacji poszczególnych sekcji Piotr Łusiewicz kontynuował swoją wypowiedź, która dotyczyła układów zbiorowych pracy funkcjonujących w Polsce, głównie w spółkach Skarbu Państwa, oraz współpracy zagranicznej. Przy tej okazji zwrócił uwagę na fakt, że nie będzie skutecznej działalności bez współpracy z partnerami w Europie i tym samym nawiązał do wyboru jego osoby w skład grupy w ramach IndustriALL Europe, negocjującej z Komisją Europejską warunki i sposoby przemian, zachodzących w Unii Europejskiej w polityce klimatycznej i problemach paliw kopalnych.

• Ostatnie dwa tematy, jakie omówił Przewodniczący Łusiewicz dotyczyły polskich inwestycji gazowych. Pierwsza to terminal FSRU, który powstanie w Zatoce Gdańskiej. Inwestycja zakłada umiejscowienie w rejonie Gdańska pływającej jednostki FSRU (ang. Floating Storage Regasification Unit), zdolnej do wyładunku LNG, procesowego składowania i regazyfikację LNG, a także do świadczenia usług dodatkowych. Celem inwestycji jest stworzenie infrastruktury, która umożliwi dla Polski odbiór dostarczanego drogą morską dodatkowego wolumenu skroplonego gazu ziemnego, jego regazyfikację oraz wprowadzenie do Krajowego Systemu Przesyłowego. Program FSRU wpisuje się w ramy polskiej i europejskiej polityki zapewnienia stabilności rozwoju gospodarki poprzez możliwość sprowadzenia do Polski paliwa gazowego z nowych źródeł.

Stanowi również odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie wewnętrznego rynku i regionu Europy Środkowo – Wschodniej na gaz ziemny.

• Druga omówiona inwestycja to budowa nowego połączenia gazowego Polski i Słowacji, zakończona w 2022 roku. Interkonektor gazowy Polska – Słowacja ma długość 167 km i umożliwi przesył gazu na poziomie 5,7 mld m³ (w skali roku) w kierunku Polski oraz 4,7 mld m³ (w skali roku) w kierunku Słowacji. Dzięki temu połączeniu Polska

uzyskała infrastrukturalny dostęp do źródeł gazu znajdujących się w krajach Europy Południowej, Afryki Północnej oraz w obszarze Kaukazu. Słowacja natomiast uzyskała dostęp do gazu z gazoociągu Baltic Pipe (szelf norweski), Terminala LNG w Świnoujściu oraz Terminala LNG w Kłajpedzie.

• W kolejnej części spotkania Marek Belkowski z grupy ORLEN przybliżył działalność Spółki OLEN Neptun, odpowiadającej w Grupie ORLEN za rozwój morskiej energetyki wiatrowej. Grupa ORLEN

wzmocnia również pozycję regionalnego lidera w obszarze paliw alternatywnych, realizując szereg znaczących inwestycji w produkcję biopaliw, w tym biogazu i biometanu.

Omówione inwestycje spotkały się ze sporym zainteresowaniem przedstawicieli ECHOZ obecnych na spotkaniu. Padło wiele pytań i odpowiedzi, głównie dotyczących dostaw gazu oraz zielonej transformacji.

W dalszej części spotkania Piotr Łusiewicz omówił kilka innych ważnych spraw, które dotyczą naszego kraju. Opisał współpracę z obecnym rządem w świetle niedawnych wyborów parlamentarnych w Polsce. Pokrótkę opowiedział o ustawach prospołecznych, które udało się wprowadzić oraz opisał postulaty, które udało się osiągnąć w ciągu ostatnich ośmiu lat współpracy ze stroną rządową.

Omówił również pomoc dla około 3 milionów obywateli Ukrainy, głównie kobiet i dzieci po wybuchu wojny Rosji z Ukrainą. Opowiedział o heroicznej pomocy, jaką bezinteresownie świadczą polscy obywatele, w tym organizacja NSZZ „Solidarność”, jak również pomoc w tym zakresie państwa polskiego. Członkowie delegacji słowackiej wyrazili swój podziw dla tak szeroko poczynionych działań w ratowaniu obywateli sąsiadującego kraju. Dyskusja o pomocy dla Ukrainy była ostatnim tematem, jaki został omówiony. Przewodniczący Piotr Łusiewicz podziękował wszystkim za uwagę i zakończył wystąpienie.

Na zakończenie wspólnych obrad przewodniczący Andrej Buch podziękował za miłą atmosferę oraz rzeczowe i wyczerpujące omówienie wszystkich zagadnień. Zaprosił Przewodniczącą Piotra Łusiewicza na kolejny zjazd

ECHOZ, który ma się odbyć w listopadzie 2024 roku.

Lukasz Kulon

Okresowe spotkanie Regionu Wschodniego IndustriAll Europe poprzedzone manifestacją

28 listopada w Pradze odbyło się okresowe spotkanie Regionu Wschodniego IndustriAll Europe. Uczestniczyły w nim delegacje z Czech, Słowacji, Słowenii, Polski i Węgier, a także grupa związkowców z Ukrainy. Dzień wcześniej w centrum Pragi odbyła się manifestacja, zorganizowana przez czeskie Związki Zawodowe. Hasło manifestacji to: Razem dla lepszej przyszłości Czech. Wzięli w niej udział przedstawiciele Krajowego Sekretariatu Przemysłu Chemicznego NSZZ Solidarność: Piotr Łusiewicz, Sławomir Bezara oraz Karol Front.

27 listopada w centrum Pragi z inicjatywy czeskich Związków Zawodowych odbyła się manifestacja, która miała na celu zaakcentowanie problemów, jakie występują na czeskim rynku pracy. Wzięli w niej udział zarówno przedstawiciele pracowników, jak również przedstawiciele czeskich pracodawców. W manifestacji wzięli udział przedstawiciele Sekretariatu Chemii, którzy aktywnie wspierali czeskich kolegów w artykułowaniu problemów czeskiego rynku pracy. Protestowano przeciwko cięciom budżetowym, reformie emerytalnej oraz wysokim cenom energii. Domagano się również podwyżek w sektorze publicznym. W tym czasie protestowano w zakładach pracy, urzędach i w zakładach komunikacji zbiorowej. W proteście uczestniczyło około 70% szkół

i przedszkoli.

Dzień później, 28 listopada odbyło się okresowe spotkanie Regionu Wschodniego IndustriAll Europe. Obradom przewodniczyła Judith Kirton – Darling, działaczka związkowa z Wielkiej Brytanii, posłanka do Parlamentu Europejskiego VIII i IX kadencji, członkini władz centralnych Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych.

Spotkanie poświęcone było:

- Utrzymaniu i dalszemu tworzeniu dobrych miejsc pracy,
- brakach w zatrudnieniu,
- wyzwaniom, jakie czekają Europejczyków w zakresie polityki klimatycznej w Europie i na świecie,
- dyrektywie Unijnej o europejskiej płacy minimalnej.

Na spotkaniu zostały przedstawione raporty z poszczególnych krajów, dotyczące ich wewnętrznej

Na stronie internetowej www.tysol.pl
można kupić wydanie elektroniczne tygodnika.
www.tysol.pl to nie tylko nasza gazeta,
to także codzienny serwis
z kraju i zagranicy

➤ sytuacji na rynku pracy.

W wypowiedziach większości osób, które wzięły udział w spotkaniu przewijały się podobne problemy, wśród których najczęściej była mowa o inflacji. Pomimo faktu, że w spotkaniu brały udział osoby z różnych krajów, pewne tendencje dało się zaobserwować. Poza inflacją zwrócono uwagę na spowolnienie gospodarcze, znaczący wzrost kosztów energii, oraz problemy z upowszechnieniem zielonej energii, a przede wszystkim stabilności jej pozyskiwania. Ponadto podkreślano znaczenie wprowadzenia dyrektywy unijnej, dotyczącej płacy minimalnej i problemów z tego wynikających w poszczególnych krajach. Na tym polu Polska w porównaniu z innymi krajami nie wypada źle. Szczególnie widać to w zestawieniach z ostatnich lat.

⊙ Jeśli chodzi o tworzenie dobrych miejsc pracy i braki w zatrudnieniu podkreślano, że zaczyna się upowszechniać trend do zatrudniania pracowników spoza danego kraju, na znacznie gorszych warunkach niż tam obowiązujących. Problemem jest również fakt, że Związki Zawodowe nie mają po drugiej stronie partnera do negocjacji. Dużo do życzenia pozostaje również w sferze zawierania ponadzakładowych układów

zbiorowych pracy, a także branżowych układów zbiorowych pracy. W niektórych wypowiedziach dało się usłyszeć niepewność w stosunku do najbliższej przyszłości, związaną ze zmianą rządzących w niektórych krajach, co podkreślała w szczególności strona Polska. Na zakończenie wskazano miejsca, w których mogłyby się odbyć kolejne spotkania, takie jak Węgry i Słowenia.

Łukasz Kulon

Synteza kropek kwantowych – przyznano Nagrodę Nobla z chemii

Moungi G. Bawendi z Massachusetts Institute of Technology, Louis E. Brus z Columbia University oraz Alexei I. Ekimov z Nanocrystals Technology Inc. zostali laureatami Nagrody Nobla w 2023 roku w dziedzinie chemii. Nagrodę przyznano za odkrycie i syntezę kropek kwantowych, najmniejszych cząstek w nanotechnologii. Jest to 115 Nagroda Nobla w dziedzinie chemii.

Tydzień Noblowski to jedno z najważniejszych wydarzeń w świecie nauki. W trakcie jego trwania świat poznaje laureatów Nagrody Nobla, jednej z najbardziej prestiżowych nagród. Przyznaje się ją w kilku dziedzinach:

chemii, fizjologii lub medycyny, literatury oraz za działalność na rzecz pokoju na świecie. Jest przyznawana od 1901 roku. Zgodnie z tradycją, nagrody są wręczane w rocznicę śmierci fundatora, 10 grudnia.

Alfred Nobel

⊙ Alfred Nobel to postać nietuzinkowa. Ten szwedzki inżynier był naukowcem, wynalazcą oraz biznesmenem. W roku 1867 wynalazł dynamit, dzięki czemu stał się sławny. Mało kto wie, że Alfred Nobel zajmował się również poezją, ma w swoim dorobku wiersze i dramaty. Przyznawana po dziś dzień Nagroda Nobla była jego autorskim pomysłem. Ustanowił i opisał ją w testamencie, w 1895 roku. Przeznaczył też na nią znaczną część swojego majątku. Nagroda jest przyznawana za wybitne osiągnięcia, jest więc emanacją tego, czego sam dokonał. Dzięki jego działalności, na całym świecie istnieje ponad 350 patentów, związanych z jego pracą naukową.

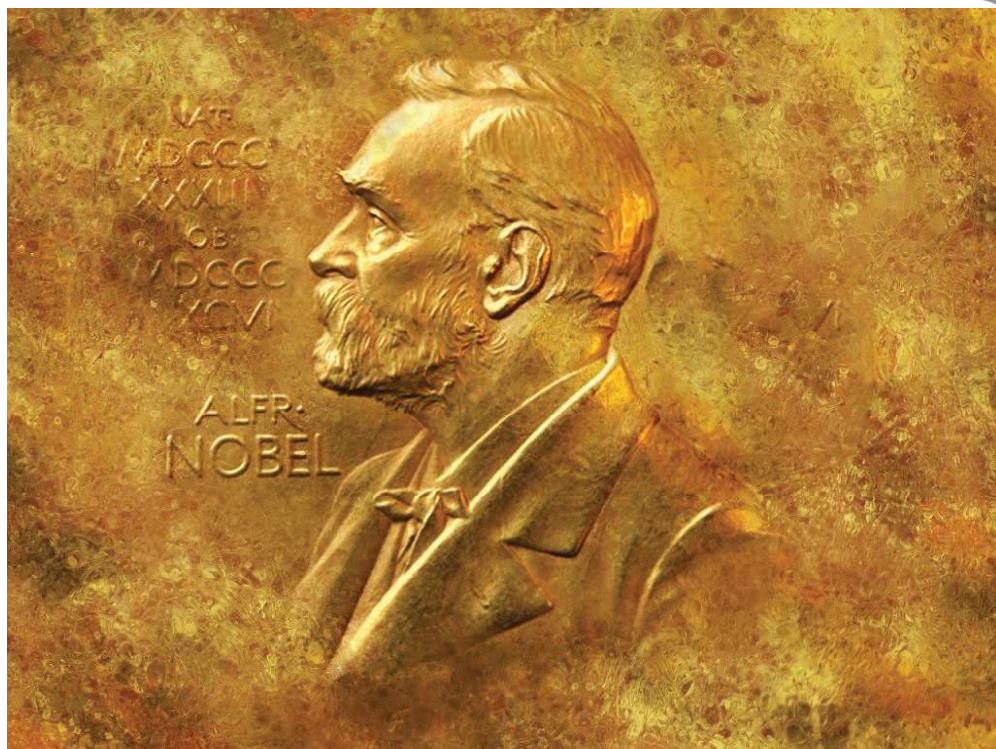
Synteza kropek kwantowych

⊙ Kropki kwantowe to nanocząstki o wielkości kilkudziesięciu nanometrów. Należą do grupy półprzewodnikowych nanokryształów. Można je wykorzystywać w nanotechnologii. Ich główne działanie

opiera się na absorpcji i emisji promieniowania. Ich właściwości są wykorzystywane w diagnostyce medycznej, używa się ich także w zabiegach onkologicznych. Odkrycia trójki noblistów w dziedzinie chemii pozwoliły stworzyć m.in. ekrany telewizorów i komputerów, które lepiej oddają kolory i są jaśniejsze. Technologia QLED, która jest obecnie stosowana, została stworzona w oparciu o pracę naukową przywołanych tu naukowców. Technologie oparte na kropkach kwantowych znajdują zastosowanie w fotowoltaice oraz w kryptografii kwantowej. Nagroda Nobla poza oczywistym walorem, jakim jest prestiż, to także gratyfikacja finansowa. Laureaci dzielą się po równo nagrodą w wysokości 11 milionów koron szwedzkich (około 4,4 miliona złotych).

Nagroda Nobla – polskie akcenty

Wikipedia podaje, że do 2023 r. przyznano 621 Nagród Nobla dla 1000 osób i organizacji. Nagrodę tę otrzymało 965 osób i 27

organizacji. Łącznie jest to 992 laureatów. Różnica wynika z faktu, że niektórzy z nich byli nagradzani więcej niż jeden raz. W tym wąskim gronie znajduje się Maria Skłodowska-Curie, która otrzymała Nagrodę Nobla dwukrotnie: w 1903 roku – w dziedzinie fizyki oraz w 1911 roku – w dziedzinie chemii. Dzięki temu osiągnięciu jest jedyną kobietą, która

otrzymała Nagrodę Nobla w dwóch różnych dziedzinach. Jest również pierwszą kobietą w ogóle, która otrzymała to prestiżowe wyróżnienie. Z otrzymaniem Nagrody Nobla wiąże się ciekawa historia. W 1903 roku do Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki nominowano Henriego Becquerela oraz Piotra Curie, natomiast kandydatura Marii wywołała sprzeciw. Początek XX wieku to nie był czas, kiedy kobiety

posiadały taką swobodę naukową, jak choćby dziś. Mąż Marii stanął w obronie nominacji swojej małżonki, a w uzasadnieniu napisał: „Byłby to dla mnie wielki zaszczyt, ale bardzo chciałbym dzielić go z małżonką. Pragnąłbym, żebyśmy byli uhonorowani razem tak, jak razem pracowaliśmy. Pani Curie badała promieniotwórcze własności soli uranu i toru oraz minerałów radioaktywnych. To ona podjęła trud chemicznego badania nowych pierwiastków i przeprowadziła wszystkie niezbędne frakcjonowania, by wyizolować rad, a także ustaliła masę atomową tego metalu. Brała również udział w badaniach nad promieniowaniem i odkryciu radioaktywności indukowanej”. W efekcie, 12 października 1903 roku Szwedzka Królewska Akademia przyznała Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki: panu H.A. Becquerelowi, profesorowi Politechniki w Paryżu, za odkrycie promieniotwórczości naturalnej,

oraz panu P. Curie, profesorowi w Szkole Fizyki i Chemii Przemysłowej oraz pani Marii Curie z Paryża za ich wspólne badania nad zjawiskami promieniowania, odkrytymi przez pana H.A. Becquerela. Osiem lat później Maria Skłodowska-Curie otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii,

za odkrycie polonu i radu, wydzielanie czystego radu i badanie właściwości chemicznych pierwiastków promieniotwórczych. Jest to jednocześnie jedyna Nagroda Nobla w dziedzinie chemii, która trafiła w polskie ręce.

Lukasz Kulon

